

1 číslo stojí len 2 hal.

Rečník II.

V Uh. Skalici, dňa 3 decembra. 1904.

Číslo 49.

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:

Josef Teslík Uh. Skalica (Szakolcza).

Obzamy (inzeráty) účtujú sa levne a platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku 1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor. Bezmenné a nevyplatené dopisy sa neprijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

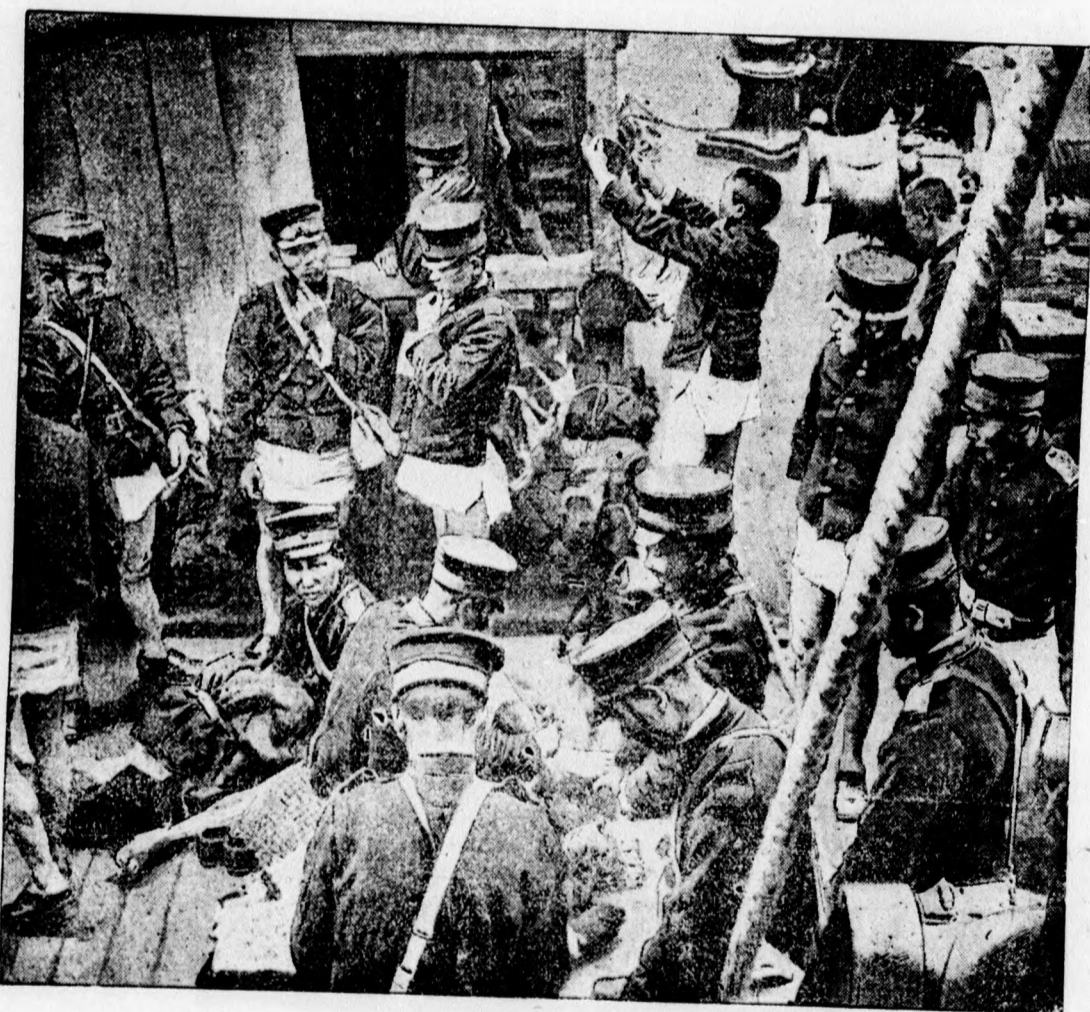
Tlačová pravota „Pokroku“ v Prešporoku dňa 29. nov. t. r.

Dr. Pavel Blaho redaktor „Pokroku“ z poburovania oproti národnosti (maďarskej) bol porotou oslobodený.

Dr. Petőcz predseda porotného súdu vyniesol o pol druhej hod. odpoľudnia nasledujúci výrok: **V mene Jeho Veličenstva kráľa** oznamujem, že porota uznala dr. Pavla Blaho za nevinného, následkom čoho za oslobodeného ho vyhlasujem a kr. erár k neseňiu pravotných útrat odsudzujem.

Rusko-japonská válka.

Japonci na lodi prevážajú sa do Dalného.

Pred Port-Arturom sa krvavý dej ešte nedokončil. Japonci stále a stále posielajú nové vojsko pred Port-Artur, a doplňujú medzery, vždy čerstvým vojskom. Lode

privážajú do prístavu Dalného nové sily a válečný materiál. Ale nič nepomáha. Posledný nápad na Port-Artur 26. novembra trval tri dni a tri noci. Bol odrazený. Ja-

poncov padlo asi 10.000, Port-Arturské priekopy na metre boli preplnené mrtvolami. Posádka drží sa hrdinsky.

Oteným pánom odberateľom a sberateľom predplatkov „Pokroku!“

Ponevác sa blíži ku koncu ročníka a ešte máme mnoho závislosti u pp. odberateľov (niektorí ešte od minulého roku žiadne predplatné neposlali.) prosíme teda aby hľadeli svoje podlžnosti vyrovnáť, aby sme i my koncom roku naším povinnosťm zadost urobiť mohli. Uznať sa musí, že pri tak lacnom vydávaní časopisu, nemôžeme ešte i vyše roka čakať na predplatky.

Administrácia „Pokroku“.

Revísia priemyselného zákona.

Veľká čiastka z našich predplatiteľov a čitateľov sú remeselníci a preto zaiste budú ich zaujímať, keď ich upovedomíme o tom, čo sa chystá ohľadom priemyselného zákona.

Ako známo priemyselný zákon z roku 1884. už nezodpovedá terajším pomerom; jednotajné ponosovanie a žaloby donúly tí ministra obchodu Hieronymiho, že prisľúbil revíziu priemyselného zákona.

Ku cieľu tomuto vyzvané boli obchodné a priemyselné komory, priemyselné družstvá a iné korporácie, podobne aj zastupiteľstvá kapitalizmu, aby svoje mienky a žiadosti ohľadné revízie predniesli. Minister obchodu posbieral všetko na revíziu sa pohľadujúcu látku a vydal jeden veľký sväzok v ktorom uverejnil žiadosti, ponosovania, žaloby a stážnosti interesovaných, a k tomu aj kostru budúceho obchodného zákona.

Či vôbec zákon z roku 1884. zodpovedá terajším požiadavkám, či nie, to najlepšie vedia posúdiť intesovaní priemyselníci. Oni vedia najlepšie, ktoré nariadenia zákona sú nedostatočné, chybné, nie dost jasné a ktoré paragrafi majú premeniť.

My len schvaľujeme skutok pána ministra obchodu, že tento veľký elaborat pristupným urobil obecnstvu a verejnej mienke, ktorá môže tú ohromnú látku rozobrať a na mnohé chyby poukázať.

V knižke od ministra obchodu najväčšiu čiastku zaujímajú predlohy priemyslových komorí a priemyslových a kupeckých spolkov a družstiev. Že sobecké záujmy často protivné mienky zastupujú samosebou sa rozumie. My z tejto veľkej látky uverejnime voľfaktoré body, ktoré žiadajú premenu doterajšieho zákona.

Ohľadom práva vykonávania priemyslu temer všetky priemyselné združenia žiadajú, aby sa v zákone vyslovilo, že priemysel, alebo obchod môže prevádzať len samostatný a plnoletý muž. Pri plnoletosti žiadajú 24. rok, keď by sa voľfakto ešte pred 24. rokom dal za plnoletého vyhlásiť, týmto ešte neziska právo ku samostatnému vykonávaniu priemyslu.

Takzvaným juridickým osobám má byť právo, v starom zákone im zabezpečené odobrané.

Dľa starého zákona mala právo vdova priemyselníka po mužovej smrti na svoje meno, alebo v mene dieťok závod svoj ďalej viesť. Priemyselné komore žiadajú, aby vdova skuseného závodvedúceho držala, ktorého musí oznámiť, a v páde prestane byť vdovou, utratí vôbec právo na vybavovanie priemyslu.

Všeobecná žiadosť je, že len kvalifikovaný človek môže dostať právo ku remeslu alebo

obchodu. Všeobecným hesiom je: obrana odborného remeselníka oproti hudlárcom (fušerom). Žiadajú sotrenie 6 §. priemyselného zákona, dľa ktorého každý 21-ročný človek keď prekáža, že 3 roky v továrne alebo voľfajakom závode pracoval, tomu povolenie udelené byť musí. Požadujú, aby každý 3 roky ako učien v dielni pracoval. Nepovoľuje sa, aby kto od jedného odboru ku druhému prechádzal bez toho, by si vysvedčenie schopnosti nezaopatril.

O žiadostach remeselníckych a priemyslových družstiev budeme ďalej pokračovať. Jedno ale je nám isté, že jak s veľkou radosťou pochovávali našij štátnici pred 50 rokmi v mene slobody naše staré cechy, dues pomáli sa navracajú k našim zastaralým ševčovým a krajčirským „artikulom“. V.

Tlačová pravota „Pokroku“

pred porotným súdom v Prešporku dňa 29. novembra 1904.

Jako známo čteným čitateľom, bola pozdvihnutá proti „Pokroku“ tlačová pravota pre článok „Otvorený list p. katechetovi K. Bielekovi a dôst. p. dekanovi dr. L. Okánkovi“. V tomto článku žaluje sa Michal Tomik otec detí, na ten smutný stav, ktorý od istého času zavládnul na štátnej ľudovej škole v Skalici, ohľadom vyučovania náboženstva v reči maďarskej. M. Tomik žaluje sa v článku, že jeho dieťa vyučovaniu nerozumie, že nerobí v náboženstve žiadne pokroky a v rozhorčenosti svojej povedomý súc svojho rodičovského práva volá: *mój hlas na správcu školy tejto posielam a pýtam sa, či chce z našich detí len demokratov a anarchistov vychovať, lebo kde není náboženstva tam panuje bezbožnosť . . . atd.*

Či my nepatríme do spoločnosti ľudskej, či sme my ľudia bez duše, bez srdca, rozumu, či Vás p. katecheta sa netýkajú slova, že nemáte poslúchať ľudí viac ako Boha? atd.

Pre tieto odseky článku pozdvihnul štátny zástupca pravotu proti „Pokroku“ a jeho redaktorovi, ktorý zodpovednosť za článok prevzal. Žaloba pozdvihnutá bola pre horeoznačené výrazy, v ktorých štátny zástupca videl „búrenie proti národnosti maďarskej“.

(Pokračovanie.)

„Kupujte v potravnom spolku!“

Dopisy.

Prešporská stolica.

— Z Prešporka. Veľavážený pane redaktor. Keď som čítal v predošlom čísle „Pokroku“, že budete stáť pred porotným súdom v Prešporku, nuž obetoval som tiež pol dňa a zašiel som si do súdnej siene, aby som videl jako sa pravda vysluhuje. Môžem povedať, že som čakal skorej, že Vás odsúdia, ako oslobodia, lebo súdili pred Vami Slováka a dali mu 3-mesačné väzenie aj 1000 korunová pokutu; s kýmkoľvek som sa len shováral, každý povedal, že Slovak nenajde pravdy. Uvidíme. Zasedli sudcovia a porotci. Štátny zástupca žaloval, že pisali ste v našom milom „Pokroku“ o skalických školách: „Co bude z našich potomkov, keď už aj to sv. náboženstvo im chce hneť z útleho a nevinného srdiečka vykynozit“. . . . A preto, sic povedomý svojho rodičovského práva môj hlas na správcu školy tejto posielam a pýtam sa, či chce z našich detí len demokratov a anarchistov vychovať? lebo kde není náboženstva, tam panuje bezbožnosť“ atd. A potom nasledovala búra všetkých strašných vecí: že chcete ľud dobrý

slovenský v duši otráviť, že idete s falešným peniazom, keď píšete v „Pokroku“, že hlúpy slov. ľud, že sa vám dá ošialit, ale že páni porotci sú o mnoho múdrejší než by sa dali ošidiť; a čo ja viem ešte čo . . . Už mi krv do tváre bila. Vtedy prestal zástupca a nasledovala obrana advokáta Lichtnera. Nemôžem sa rozpísať o tom, jako krásne dokázal, že článkom tým neprevinil sa pisateľ proti žiadnemu zákonu, len žiadal rodičovské právo. Roľník pošle dieťa svoje do školy, aby tam dostalo mravného vychovania. „Sdeila li dieťaťu mravné vychovanie v reči, ktorej ono nerozumie, žiadneho mravného vychovania mu nesdeila“. Žiadali ste vlastne len rodičovské sväté právo, buričstvo, otravu môže tu vidieť len závisť u zakalené oko. Toto nahliadli i páni porotcovia a preto k našej najväčšej radosti Vás oslobodili. Srdečne Vám blahoprajem! Sláva Vám! Pracujte za dobro naše i na ďalej tak. Pravda víťazíť musí!

Nitrianska stolica.

— Z Krušovec. Opovázim sa čitateľom nášho milého „Pokroku“ radosť udalosť oznámiť. Neša obec Krušovec leží asi na pol hodiny od Veľkých Topolčan. Obyvatelia sme z väčšej čiastky roľníci. Dossiaľ sa u nás málo čítalo, o svet sme sa veľmi nestarali. Ale terajší náš pán kaplan Coelestin Kubica upozornil nás na veľký ošoh čítania novín v našich časoch. Nie len upozornil, ale aj zaopatril, predplatil nám dobré slovenské noviny, medzi inými aj „Pokrok“. Tu sme každý týždeň čítali, že sa všade nové Kath. Kruhy zakladajú, a v založených poučujú prednášky držia. Náš pán kaplan nahliadol, že aj my by sme veru taký „kruh“ potrebovali a neodpočinul, dokiaľ nám ho nezaložil. Minulú nedelu mali sme tu neobyčajnú slávnosť. Odpoľudnia po službách božích všetci rýchle sme pospiechali do katolíckej školy. Vďaka dvorana bola v okamžení preplnená, mnohí museli vonku zostať. Shromáždenie veľkými slovami otvoril náš veľkomožný pán dekan Jozef Ikrényi, a na krátko nám vysvetlil význam Kath. Kruhu v jednej obci. Na to jeduchoľasne bol on za dočasného predsedu a p. kaplan dočasného zapisníka zvolený. Teraz nám p. kaplan prečítal a jasne vložil stanovy nášho budúceho kruhu, ktoré obecnstvo s veľkým oduševnením prijalo. Po tejto prednáške povstal veľebný pán farár zo Sišsova Conštantín Kniha, a v dlhej, krásnej reči predniesol nám nevyhnutelnú potrebu spoločovania sa v Kat. Kruhoch. Sme mu veľmi povďační za jeho slova, a dlo si budeme na ne pamätať. Konečne pán predsa vyhlásil „Kruh“ za založený a jednoľasne uzavreno bolo, aby byly stanovy ku potvrdeniu k vysokej vláde poslané. Predsa kruhu bude pán dekan Jozef Ikrényi, správcem pán kaplan Coelestin Kubica, podpredsedami: Ján Paulen, František Kubinský a Stefan Gálic, tajomníkom pán rector: Alexander Knupp.

Naša túžba teda je splnená. Utáme, že stanovy za krátky čas potvrdené budú. Teraz to len od nás závisí aby ten kruh, ktorý stak peknou slávnosťou založený bol, aj hojně ovocie priniesol. To aj úfame, lebo na čele jeho stoja naši horliví duchovní otcovia, ktorí, keď sa ho tak zaujali, iste ho aj ku rozkvetu privedú. Len sa ich my pevne pridržajme, lebo len takto, keď bude medzi nami jednota, svornosť a nadovšetko láska panovať, môžeme sa dožiť lepších časov. Jedon pritomný.

— Radošovec. Velactený p. redaktor! Keď už — reku — so všetkých strán čítame v „Pokroku“ dačo nového, teda aj ja chcem niečo napisať, nemajúc teraz takej súrne práce. Zima nám už nastala a preto ľud i viac číta a sa vzdeláva. — Voľba do stoličného výboru vypadla u nás ešte dost obstoľne, naši domáci ľudia sa držali statečao, len obce Kovalovec a Véska byly proti nám, myslime, že na budúce sa aj im oči otvoria. Vyvolení boli: s našej strany pp. Ján Sebesta a Juro Vávra, s protivnej strany p. notár Tolteš; škoda, že aj tretí náš výborník nebol vyvolený. — V našom novozaloženom „potravnom spolku“ to ide znamenite; ľud začína pochopovať myšlienku spoločovania sa a pridržať sa začína hesla „svoj ku svojmu!“ Noví členovia stále pribúdajú. Teda len vo svornosti napred a práca naša prinesie požehnanie! Spolkár.

— **Do Ochodnice.** Zvedavý som vždy, jestli očujem dačo nového z Horniakov, že volačo sa niekedy dočítam lepšieho o našej hornatej strane, ale dosiaľ bolo márne čakanie moje. Očul som jeden raz, že sa volačo začalo rozprávať o „potravnom spolku“ a aj tiež o obecnej krčme, ale to utíchlo, jako keď búrka prestane. Druhý raz bolo jakési shromaždenie obecné, ale zaiste mali dačo rozdávať. Tu bolo prijímateľov, každý chcel mnoho, tak že nemohol ani pán farár rozprávať pre krik, a len tí, čo majú mnoho, ešte chceli aby dostali viac. Nechýbalo mnoho, že sa bitka nestala. Medzi spoločnosťou, keď mali volačo dostávať, to ich bolo dost, ale na volačo dobrého nebol žiaden, na to sa každý odvolá, že pán farár to môžu urobiť aj zariadiť, ale na to si žiaden nemyslí, že to je pre neho aj pre jeho potomkov, aby sa o to každý taký lakomec zastal. Žiaden sa nechce zo židom pohnevať, len radšej ho podporovať a na svojom majetku škodu si robíť. Lud čím ďalej do žobroty prichádza. A to sa nemusí ani zmienovať, že by to, lebo to bolo pre lud lepšie, a že by svoj, mozolne vyrobený groš im doma ostal, že by sa nemusel do tých zasmolených rúk dostať, odkiaľ ho není možno vytrhnúť. Rozvážte si, že žiaden žid nevezme kresťanskej dievky, alebo ľaby dal žid dievku svoju za krestana, aby tie peniaze nazpäť navrátil; od toho ich žiaden kresťan viac nevidí. A predsa niektorí hovoriajú so strachom, toho musíme podporovať jako by on chudák vyžil, keď by k nemu sme neišli veď čo by nám on hovoril, keď by očul, že sa o ňom dačo rozprávalo, ten by sa hneval ani by mi už druhý raz nesveril a mladá pani, tá by mi dala, že som o nej zle hovoril. A keď niečo židovka rozpráva, to ju očujú, jako by to bola ich matka; jej sa všetko uveri. „Však tá mladá pani sú taká dobrá, keď tam idem maslo predávať — hovoria mnoho gazdinky — aj mi dobre navážia aj mi ešte pridajú kerej troška borovičky, kerej slivovice, inej zase cukrového pre deti. Ale na to nemyslia, že ju ošudila o 29 30 deka, „ó, nie oni mňa neošialia, šak som sa dívala, jako mi prevažovali“.

Takto sa podporuje cudzá krv a zohrieva. Uvedomujem vás, milí odberatelia „Pokroku“, aby ste sa poučovali, tú biedu, ktorá sa udržuje u nás, odstrániť, a jedon s druhým sa spojiť, aby sa nejaký poriadok zaviedol, čo by bol ku úžitku, ale nie ku zkaže vás a vašich detí.

Váš známy Kysučan.

Drobné zprávy.

— **Pred porotou.** Štefan Svetský z Dolného Srnieho (trenč. stol.) stál dňa 28. nov. pred porotou v Prešporke pre článok „Výzastov pravdy“, ktorý uverejnil v „Považských Novinách“ a v ktorom tvrdil, že zápisnica v nitrianskej sedrie pravote bratov Markovičov bola sfalšovaná. Štátny tiskus pozdvihol proti nemu pravotu pre *utrhánie na či cestou tlaču*. Obžalovaný bránil sa pekne a Dr. R. Markovič chcel previesť dôkaz pravdy, čo ale súd to nepripustil.

Porota uznala Š. Svetského za vinného, súd odsúdil ho na 3 mesiace obyčajného väzenia a 1000 kor. pokuty, keby pokutu nebol vstave zaplatiť, musí ešte 50 dní sedieť. Obranca oznámil nullitu.

— **Obrancem dr. P. Blahu** pred porotou bol Dr. Eugen Lichtner, mladý, talentovaný advokát, veľmi zbehlý v trestných veciach. K výsledku mu gratulujeme!

— **50-ročné jubileum.** Cirkev katolícka 8. decembra bude sláviť 50-ročné jubileum nepoškvrneného počatia Panny Marie. Dľa nariadenia arcibiskupského budú vo farskom kostole 5. a 7. decembra večer o 6. hodine pobožnosti. 8. ráno o 10. kázeň a slávnostne služby božie. Večer o 7. hodine vo veľkej dvorane kat. domu bude mariánska slávnosť so spevami a rečmi. Členovia kat. kruhu 8. o 10. hodine pôjdu pod zástavou do kostola.

— **Nešťastná smrť.** Zo Šaština nám sdelujú: Smutný osud zastihol jedného tunajšieho 22-ročného mladíka. Minulého týždňa Štefan Ponc zamestnaný súc so svojim bratom a ešte s niektorými v lese pri rúbání dreva, nešťastnou náhodou, prudkým pádom jednej veľkej haluze, ktorá takrečeno vrazila sa mu do

stehna, bol ťažko ranený. Následkom do rany dostavších sa kusov zo šiat, pravdepodobne pošlo otravenie krvi a skrze to i smrť. — Smutná okolnosť je i to, že nešťastník tento bez zaopatrenia sv. sviatosti vkročil do večnosti; zomrel čakajúc na nádraží práve prijachajúci vlak, ktorý mal ho dopraviť do nemocnice. Drahí bratia starajme sa viac i o dušné spasenie; pri podobných nešťastiach ratujte aspoň dušu, keď sa telo viac ratovať nedá.

— **Dňa 3. dec.** mimoriadne valné shromaždenie mládeže Kat. Kruhu v Skalici v čitarni spolkového domu. Budú sa prijímať noví členovia. Mladenci dastavte sa všetci.

— **Členom spolku sv. Vincenca.** Pokladník p. E. Pinkalský prijíma príspevky, v sobotu a v nedeľu večer v čitarni.

— **V gbelskom Kat. Kruhu** v nedeľu dňa 4. decembra o 6. hodinách večer bude prednáška.

— **Slov. lit. spolok „Národ“** vo Viedni. na tento rok zvolil si nasledujúce úradníctvo: Predseda: Jozef Dohnányi, mernik, býva IV. Petzvalg 4. 10.

Podpredseda: Igor Zoch, stud. med., býva VIII. Stolzenhalerg. 9. II. 11.

Pokladník: Ján Kovarovič, zeleninár.

Zápisník: Štefan Šaško, stud. theol.

„nihovnik“: Samo Zoch, stud. theol.

Revizori: Ján Novomeský, úradník, a Michal Hubocký, zámočník.

Riadni výborníci: Vladimír Kutlík, úradník a M. Gačí.

Mimoriadni výborníci: A. Pechanec, kušnier a A. Štefánek, cand. profess.

Život v spolku sa započal a to živšie, než minulý rok; nádejeme, že sa tento ľad preborí a povstanú blaženejšie časy pre náš spolok. Prosíme ct. obecnosť, aby na nás nezabúdalo a i na ďalej nás v svojej priazni udržať ráčilo.

Dňa 4. dec. zariadi spolok „Mikulášsky večierok“ s bohatým a rozmanitým programom, na ktorý ďalšie i bližšie obecnosť týmto úctive povoláme.

Igor Zoch,

t. č. podpredseda.

Slovenský lit. spolok „Národ“ usporiada dňa 4. decembra 1904 miestnosťach spolku, V. Mittersteig. 30. „Mikulášsky večierok“, na ktorý vás i s ct. rodinou úctive povoláva Riaditeľstvo. Začiatok o 8. hod. več. Vstup voľný. Program: 1. br. Samo Zoch reční básen „Advent“ od Hviezdoslava. 2. br. Vladimír Hurban ml. prednesie komický výstup 3. sl. Zuzka Kovarovič reční básen „Naše poklady“ od L. Podjavorinskej. 4. sl. H. Štefánek zaspieva v sprievode klavira zopár národných piesni. 5. br. Igor Zoch číta prácu: „Nohavice“. 6. br. Vladimír Hurban ml. prednesie komický výstup 7. br. Samo Zoch reční básen: „Ostatní šesták“ od G. A. Š. Na koniec: Príchod a rozdávanie od Mikuláša prišlých dárkov.

P. T! Ponevác sv. Mikuláš rozdávať bude dárky, prosíme vás snažne, aby ste k vóli zábave i vy svojich známych dákm dárkom prehovpali. Dárky zabalené a s ct. adresou obdarovaného opatrené ráčte pred počiatkom večierka riaditeľstvu odovzdať, ktoré potom váš darok po prichode sv. Mikuláša ct. adresátovi odovzdá.

Skermúteným a truchlivým srdcom oznamujeme, že náš horkomilovaný ale slabo podporovaný kultúrny učiteľ

„Szenicz és Vidéke“

po mnohom namáhaní a ťažkej chorobe 27. nov. roku tohoto beh svojej kultúrnej práce dokončil. Budiž mu zem ľahká, sladučko snievaj!

Vence neprijímame, obnos tento prosíme na kultúrne ciele obrátiť.

Truchliví Abonentí.

Hľada sa hospodyň. Dobre stojaci re-meselník, hľadá do svojho domu poriadnu ženskú asi 35—40-ročnú vdovu alebo slobodnú za hospodyň. Miesto môže nastúpiť hneď. Ženská môže byť aj z hospodárskeho domu. Prihlásiť a adresu udať treba na redakciu „Pokroku“ so značkou: „Spokojná domácnosť“.

Starožitnosti Skalice.

Napísal F. V. Sasinek (r. 1877.)

V listine tejto ovšem stojí, že porúča 200 zl. na kaplu „Svätého Gierzy, aby bola vystavená“, je to však len mýlné upotrebený výraz, preto aj v latinskom consistorialnom preklade sa číta: „*raedificetur*“.

Podobné kapličky bývaly krstelníšťami (Baptisterium), postavenými pri biskupských a jiných významných chrámoch. Medzitým pri skalickej kaply nakopené mrtvolné kosti dokazujú, že ona nebola krstelníšťom (Baptisterium); lebo cirkevný snem z Auxerre už roku 578. v XIV. kánone zakazuje pod krstelníšťami pochovávať mrtvých. Hřby mrtvolných kostí (kostnica) a podzemné sklepenia (krypty) pri skalickej kaplnke dokazujú, že ona bola umrlčou kaplou (Cimiterium, Carnarium) Tie slová: „*ecclesiam parvam aedificavit rotundam (S. Aegilius), ubi defuncta corpora fratrum sepulturae tradita requiescunt, quam cimiterium vocant*“, ktoré mních Candidus hovorí o Faldenskej 22. jan. r. 822. kroz biskupa Haistolfa vysvätenej, pristanú i našej umrlčej kaplnke.

Hore spomenutý, len mýlna na kaplnku sv. Anny prilepený, nápis teda zakladať sa môže na bezpečnú tradíciu, s tým opravením, že vlastne patrí na umrlčiu kaplu na hradišku.

Podobné kaplnky stavané bývaly vedľa farských kstolov a tak pravdepodobne je, že i predošlý farský kostol stál na hradišku, ktoré zahrňalo do seba i ten priestor, na ktorom leží hradišková ulica, až k podhradskej ulici a zarovno tejto siahalo ešte i do dolnej potočnej, ktorá niekedy nosila meno „Rytierskej ulice“. Tento južný priestor hradiška musel byť značne vyšší, jako to poznat na základoch práve opísanej kaplnky, ktoré temer na dva metry trčia zo zeme a pri tom všetkom pahrbok, na ktorom stojí kaplnka, prevyšuje strechy domov pod týmže pahrbkom stojacich. Pahrb ten bezpochyby bol značne snižený tým, že ho rozvážali k zaplneniu priekop okolo hradu.

Komu známe sú romanské chrámy v uhorských mestách, vie, že oni (na pr. v Kremnici, Krupine atď.) stavané boly na pahrboch (akropolis) v susedstve mesta: teda to isté predpokladám i o Skalici. Na južnom konci „hradiška“ stal farský kostol a vedľa neho hore opísaná umrlčia kapla.

Povážime-li len to, že Pazman — dľa listín r. 1397. Skalickú faru, — a to čo výnimčnú (*exemptam*) — pripomína, nutno nám uznať, že fara nebola bez farského kostola, a to bez značnejšieho kostola. Ďalej povážime-li že v Skalici zdržovali sa kráľovia nielen pred jestvovaním terajšieho farského kostola, lež i pred založením františkánskeho a špitálskeho —, že pod kr. Matejom a Vladislavom moravský kr. dôverníci ubytovaní bývali v Strážnici, uhorskí ale v Skalici —, že kr. Ludvík už r. 1372. obdaroval Skalicu tými výsadami, ktorými vládly jiné slobodné kr. mesta: jako by možné bolo si mysleť na to, že by bola Skalica bývala vtedy bez farského chrámu? Okrem tejto kombinácie ale máme ešte aj jeden pozostatok z predošlého farského chrámu v Skalici: totižto „*Agnus Dei*“ romanského slohu na jednom vonkajšom stĺpe južnej strany, nad lampou, asi 5 m. výšky nad zemou. Kto túto reliquiú, ktorá bezpochyby bola nad bránou niekdajšieho farského kostola, dobre si obozerá, ihneď badá, že je neskorej medzi jiné štvorce vsadená.

Mojou pevnou mienkou je, že, majúť ohľad na podobu umrlčej kaply, i predošlý farský chrám bol romanského slohu s 3 vydutinami (apsisami) alebo veľká rotunda s jednou vydutinou; že, majúť ohľad na vek teže umrlčej kaply, predošlý farský kostol jestvoval už v X. storoci.

(Dokončenie nasl.)

11 mc. medu na predaj!

P. t. „potravným spolkom“ ako i všetkým obchodníkom dávam na vedomosť, že jako v loni, tak i tohoto roku budem predávať svoj včeli, neprehrievaný ale na medomete vymetaný med; a sice:

1 mc. za 110 korún

s dodaním na najbližšiu stanicu franco. Med zasielam v plechových hrncoch; Brutto 44 kgr. Netto 40 kgr. jedného hrnca. Menej ako jeden hrniec nepredávam. — Peniaze za med žiadam za 30 dní po obdržaní zásielky. Vyhrádznené hrnce žiadam nepoškodené nazpät, behom 6 mesiacov. Keď si niekto hrniec podrži, žiadam 6 korún za jeden kus. Kto si pošle svoje nápodoby na med, tomu poskytnem 2 kor. srážky pri každom m. cente. Za čistotu a pravosť sa ručí. — Vzorok na žiadosť zadarmo a franko!

Matiš Kováč, kostolník.
Nyizna, u. p. Vittencz. (Ny. m.).

Sviečky

všetkých druhov, ako
kostolné voskové a polovoskové, stolné, stearinové
i parafinové. ďalej

mydla

ku praniu a voňavé
(toilettné), všetky
v najlepšej jakosti dodáva
najľavnejšie

Prvá Kráľovohradecká cis.
kráľ. dvornia tovareň
na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Pilnáček,
Hradec Králové, Král. České.
Založeno roku 1816.

Solidná česká kresťanská firma.

Cenník i vzorky zadarmo a franko!

Neviete ešte?

Najlepšie náboženské noviny sú:

Posol Svätého Antona.

Vychodia mesačne raz na 16. stranách s krásnymi obrazmi. Predplatné na rok 2 kor., na pol roka 1 kor. Študujúcim a podučiteľom na rok 1 kor. 20 hal. Číslo na ukážku dostanete zdarma. Hlásate sa o ne takto:

Posol Svätého Antona,
Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Vzorok zdarma!

Firma kresťanská!

Lodenové sukne

polovlnené rôznych bariev, 1 kus 65—70 kr. Sukne „Mandžuria“ (novinku) po 1 zl. 20 — 1 zl. 25. vyrába a dobierekou zasiela:

I. Česká výr. a vývoz sukeň lodenových
Adolfa Jelínka

v Lísku, p. Jimramov. (Morava.)

Nehodiaei sa tovar buď vymením alebo vezmem zpät a peniaze vrátim!

Každá nespokojnosť vylúčená!!

Do 5 kgr. balíku vojde 7 sukien.

Už sú tu! v „Potravnom spolku“ v Skalici.

A čo?

Zase čerstvé, už minule oznámené „debrecínske párky“ (úzenky)

aj tie dobré a chutné „krakovské a poľské vursty!“

A čo ešte?

„pražské cigary“ (úzenky)
a „šunkový vurst!“

VODOVODY

samočinné i pomocou strojov

pre mestá, obce, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.

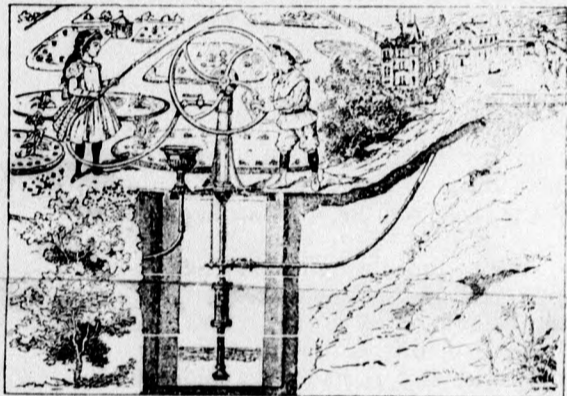
Najlepšie
PUMPY
trvanlivé
a so zárukou
zhotovuje
zariaďuje

Tovareň na
vodovody a
pumpy

JAN VITEZ v Přerově (Morava).

CENY MIERNE.

Predbežné výpočty a cenníky zadarmo.

PIANA (KLAVIERY)

PIANINA

z c. a k. dvornej továrny

A. PETROF

Hradec Králové, Čechy.

Sklad pian: **VO VIEDNI,**

I. Parkring, Čís. 18.

Od roku 1864.

7